Změny v informačním systému evidence obyvatel po 1. červenci 2010

Dnem 1. července 2010 nabude účinnosti významná novela zákona č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel) - zákon č. 227/2009 Sb. kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů. Uvedená právní norma byla přijata v souvislosti se zřízením základních registrů coby jednoho ze základních pilířů budování eGovernmentu v České republice.

Tento příspěvek popisuje základní změny, ke kterým dojde v informačním systému evidence obyvatel po nabytí účinnosti tohoto zákona a důsledky těchto změn, vyplývající pro orgány veřejné moci, které vykonávají státněsprávní působnost na úseku evidence obyvatel a rodných čísel.

Informační systém evidence obyvatel bude v systému základních registrů působit jako tzv. **agendový** informační systém a bude– spolu s informačním systémem o cizincích, vedený podle cizineckého zákona[1] - jedním ze základních informačních zdrojů pro **základní registr obyvatel.**

Od 1. 7. 2010 budou v informačním systému evidence obyvatel vedeny údaje o státních občanech a o osobách, které pozbyly státní občanství. Nadále se **nepovedou údaje o cizincích** tak jako doposud. Budou vedeny pouze údaje o těch cizincích, kteří mají rodinnou nebo jinou vazbu na občana (jsou matkou, otcem, popřípadě jiným zákonným zástupcem, manželem, registrovaným partnerem nebo dítětem občana) – a to pouze v omezeném rozsahu.

Ostatní údaje o cizincích, doposud vedené ve stávajícím informačním systému evidence obyvatel, budou vedeny pouze v informačním systému o cizincích.[1]

Rozsah údajů vedený v agendovém informačním systému evidence obyvatel je upraven v § 3 a § 4 zákona o evidenci obyvatel.

Pokud se týká údajů *o občanech a osobách, které pozbyly státní občanství*, nebude nadále veden údaj o zákazu pobytu, místě zákazu pobytu a době jeho trvání. Ostatní dosavadní údaje se povedou i nadále; v souvislosti s napojením agendového informačního systému na systém základních registrů budou některé z těchto údajů technicky vedeny pouze ve formě referenční vazby na jiný základní registr. Bude se evidovat rovněž údaj technického charakteru – údaj o agendovém identifikátoru fyzické osoby (umožňující identifikaci osoby vedené v informačním systému).

O vazebních *cizincích se* povedou údaje v rozsahu jméno, popřípadě jména, příjmení a rodné číslo nebo datum narození.

Nejvýraznější změnu novela zákona přinese v okruhu zapisovatelů, kteří budou *přímo* zapisovat stanovené údaje do agendového informačního systému. Rozšíří se tak věcná příslušnost a kvantita zapisovatelů. Zásadní změny se nejvíce promítnou do činnosti matričních úřadů, soudů prvního stupně a ohlašoven, které doposud údaje pouze oznamovaly obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností. Od účinnosti novely zákona o evidenci obyvatel budou uvedené subjekty zapisovat přímo do informačního systému.

Krajské úřady zapisují *jméno, příjmení, datum narození, pohlaví, místo a okres nebo stát narození, rodné číslo a státní občanství, popř. více státních občanství* u fyzických osob, u nichž došlo k nabytí státního občanství a *státní občanství, popř. více státních*

[1] § 158 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

občanství u fyzických osob, které pozbyly státní občanství České republiky (§ 3 odst. 3 písm. a/ až f/, § 3a odst. 1 zákona o evidenci obyvatel).

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností zapisují *údaje o rodičích, údaje o rodinném stavu nebo partnerství, údaje o manželu nebo partneru a údaje o dítěti* u občanů, kteří nabyli státní občanství (§ 3 odst. 3 písm. j/ až n/, § 4 zákona o evidenci obyvatel).

Matriční úřady zapisují údaje v souvislosti s narozením, uzavřením manželství, registrovaným partnerstvím a úmrtím. Jde o údaje o *jménu, příjmení, datu narození, pohlaví, místu a okrese nebo státu narození, rodném čísle, státním občanství, popř. více státních občanství, údaje o rodičích, údaje o údaje o rodinném stavu nebo registrovaném partnerství, údaje o manželu nebo partneru, údaje o dítěti, údaje o osvojení dítěte, datu, místu a okres úmrtí, dnu smrti nebo dnu, který osoba nepřežila, uvedeného v rozhodnutí soudu.* (§ 3 odst. 3 písm. a/ až f/, písm. j/ až o/, písm. q/ a r/, § 4 písm. a/ až c/, § 4a zákona o evidenci obyvatel).

Soudy prvního stupně zapisují *zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům, údaj o opatrovníkovi, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o rozvodu manželství nebo zrušení partnerství nebo rozhodnutí soudu o neplatnosti či neexistenci manželství nebo partnerství* (§ 3 odst. 3 písm. i/, písm. k/, písm. l/, § 6 zákona o evidenci obyvatel).

Ohlašovny zapisují *adresu místa trvalého pobytu, adresu pro doručování, datum počátku trvalého pobytu, zrušení údaje o místu trvalého pobytu nebo ukončení trvalého pobytu na území* (§ 3 odst. 3 písm. g/, h/, § 5 zákona o evidenci obyvatel).

Zapisovatelé do agendového informačního systému, kteří nemají v současné době zřízenu aplikaci na zpracování údajů v informačním systému evidence obyvatel – tedy **matriční úřady, soudy prvního stupně a ohlašovny – budou zapisovat údaje do agendového informačního systému prostřednictvím terminálu CzechPOINT.**

Všechny **matriční úřady** jsou ve smyslu § 8a odst. 2 písm. c) zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, *kontaktními místy veřejné správy* a jako takové mají terminál CzechPOINT zřízen. Tomuto terminálu budou rozšířena oprávnění tak, aby mohly oprávněné úřední osoby, zaškolené na nové funkce, provádět výkon státní správy na úseku evidence obyvatel a rodných čísel.

Obecní úřady, které jsou kontaktními místy ve smyslu § 8a odst. 2 písm. d) zákona o informačních systémech veřejné správy, mají CzechPOINT rovněž zřízen a platí pro ně stejné podmínky jako pro matriční úřady. Seznam obecních úřadů, které jsou kontaktními místy veřejné správy, stanoví vyhláška č. 364/2009 Sb. (účinná ke dni 20. října 2009). Ke dni 1. dubna 2010, podle dostupných informací, nebylo kontaktním místem veřejné správy – tedy nemělo rovněž připojení na CzechPOINT - 543 obecních úřadů. Rovněž **soudy prvního stupně** nejsou na tento portál napojeny.

Je proto nezbytné zajistit, aby obecní úřady, které nedisponují doposud pracovištěm CzechPOINT, mohly po 1. červenci 2010 zapisovat přímo údaje do evidence obyvatel.

Jednou z možností pro obecní úřad je získání účtu **CzechPOINT@office**. Příslušný obecní úřad přitom **nemusí** být kontaktním místem veřejné správy a bude disponovat pouze právy pro zapisování údajů do informačního systému.

Obecní úřad může požádat o CzechPOINT@office prostřednictvím žádosti na Ministerstvo vnitra, která bude uveřejněna na www.czechpoint.cz v sekci „Pro obce – Zřiďte si Czech POINT (CzechPOINT@office)" Jde o elektronický formulář, který vyplní zástupce obecního úřadu a potvrdí svým elektronickým podpisem. Vyplněné údaje budou elektronicky zaslány Ministerstvu vnitra, které zašle příslušnému obecnímu úřadu přístupové údaje pro administrátora. Žádost o zřízení CzechPOINT@office je bezplatná a zápis údajů probíhá skrze webové rozhraní . Bližší informace podá odbor rozvoje projektů a služeb eGovernment • oddělení rozvoje a implementace projektů eGovernment.

Druhou možností pro obecní úřad k zajištění přeneseného výkonu státní správy je **uzavření veřejnoprávní smlouvy** s jiným obecním úřadem ve stejném správním obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností (§ 63 obecního zřízení), který připojení na CzechPOINT zřízen má tak, aby tento obecní úřad zajistil zápis do informačního systému podle § 5 zákona o evidenci obyvatel.

Pro uzavření veřejnoprávní smlouvy ohlašovny s jiným obecním úřadem Ministerstvo vnitra doporučuje, aby:

- veřejnoprávní smlouvy byly uzavřeny na dobu určitou a to do konce roku 2010; pokud ohlašovna dopředu ví, že nebude schopna ani v příštím roce si zajistit připojení k CzechPOINT, pak by smlouvu měla uzavřít na dobu do konce roku 2011. V návrhu smlouvy by mělo být umožněno v případě dohody předčasné ukončení smlouvy, nebo formou výpovědi s dvou měsíční výpovědní lhůtou;
- za každý provedený úkon (zaevidování změny, ukončení trvalého pobytu nebo zrušení údaje o místu trvalého pobytu) zapisujícímu obecnímu úřadu náležela **úhrada nákladů** od původního obecního úřadu. Ministerstvo vnitra doporučuje jako přiměřenou částku ve výši **10,- Kč**;
- byla úhrada nákladů vzhledem k její výši vyplácena původním obecním úřadem na účet zapisujícího **čtvrtletně;**
- obce postupovaly tak, aby uzavřené veřejnoprávní smlouvy byly účinné nejpozději od 1. července 2010 a zapisující obecní úřady byly schopny plně vykonávat předmět smlouvy.

Veřejnoprávní smlouvou nelze přenést činnost matričního úřadu v souvislosti s vedením matrik.

V praxi by mělo částečné přenesení výkonu správy fungovat následovně:

Občan, který bude chtít provést změnu trvalého pobytu, počátek trvalého pobytu, ukončit trvalý pobyt na území České republiky, nebo který bude hlásit, měnit či rušit adresu pro doručování písemností, nahlásí tuto skutečnost na ohlašovně, která je místem jeho trvalého pobytu.

Jedná-li se o ohlašovnu, která nemá připojení na CzechPOINT a bude mít uzavřenou veřejnoprávní smlouvu, s ohledem na ustanovení § 7 zákona o evidenci obyvatel, stanovující povinnost zapsání údaje do 3 pracovních dnů, původního obecního úřadu výše uvedené údaje předá zapisujícímu obecnímu úřadu a to **vždy nejpozději následující pracovní den** od jejich obdržení. Orgány zapisujícího obecního úřadu jsou povinny tento údaj zaevidovat do informačního systému **nejpozději následující pracovní den** po obdržení výše uvedených údajů.

Orgánu zapisujícího obecního úřadu budou rovněž předávána pravomocná rozhodnutí o zrušení údaje o místu trvalého pobytu občana, a to nejpozději následující pracovní den po

nabytí právní moci rozhodnutí. Tyto údaje jsou orgány zapisujícího obecního úřadu povinny zaevidovat nejpozději následující pracovní den od jejich obdržení.

Na veškeré postupy a činnosti orgánů veřejné moci, vykonávajících působnost na úseku evidence obyvatel, bude uspořádáno školení, které Ministerstvo vnitra plánuje pořádat v průběhu měsíce června 2010.

Příloha – vzor veřejnoprávní smlouvy

Na základě usnesení rady **obce A** *(zastupitelstva obce)*, ze dne ... 2010 č... a usnesení rady **obce B** *(zastupitelstva obce)*, ze dne .. 2010 č.., uzavírají níže uvedené smluvní strany tuto veřejnoprávní smlouvu:

Čl. I
Smluvní strany

1. **Obec A**
   zastoupená starostou obce .....
   adresa obecního úřadu ...., kraj .....
   příslušná do správního obvodu obce s rozšířenou působností
   (dále jen "**obec A**")

a

2. **Obec B**
   zastoupená starostou obce .....
   adresa obecního úřadu ...., kraj ....
   příslušná do správního obvodu obce s rozšířenou působností
   (dále jen "**obec B**")

Čl. II
Smluvní rozsah výkonu přenesené působnosti

(1) Podle § 63 odst.1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění zákona č.313/2002 Sb., budou orgány **obce B** místo orgánů **obce A** podle zákona č.133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, vykonávat následující:

a) Orgány **obce B** budou zapisovat údaje vedené v informačním systému evidence obyvatel, a to v rozsahu § 3 odst. 3 písm. g) a h) týkající se evidence adres místa trvalého pobytu, adres pro doručování písemností, počátek trvalého pobytu, popřípadě datum zrušení údaje o místu trvalého pobytu nebo datum ukončení trvalého pobytu na území České republiky a §10b, kdy se na žádost obyvatele vedou údaje o adrese pro doručování písemností, její změny nebo zrušení, podle zákona o evidenci obyvatel.

b) Orgány **obce A** budou údaje podle Čl.II bodu (1) písm.a) této smlouvy, získané od občanů obce předávat orgánu **obce B,** a to vždy nejpozději následující pracovní den od jejich obdržení a orgány **obce B** jsou povinny získané údaje zaevidovat do informačního systému evidence obyvatel nejpozději následující pracovní den od jejich

obdržení.

c) Orgány **obce A** jsou povinny pravomocné rozhodnutí **o zrušení údaje o místu trvalého pobytu** občana (podle §12 zákona o evidenci obyvatel) předat orgánu **obce B** nejpozději následující pracovní den po nabytí právní moci rozhodnutí a orgány **obce B** jsou povinny tento údaj zaevidovat do informačního systému evidence obyvatel nejpozději následující pracovní den po obdržení uvedeného rozhodnutí.

Čl. III
Úhrada nákladů

Obec A poskytne **obci B** na její účet č. ..... /...., vedený u .... odměnu ve výši 10,- Kč (slovy: deset korun českých) za každý provedený úkon na základě plnění podle Čl.II této smlouvy (odměna bude poskytována průběžně v pravidelných čtvrtletních splátkách);

Čl. IV
Doba trvání smlouvy

Tato smlouva se uzavírá na **dobu určitou** a to od jejího uzavření do konce roku 2010 *(nebo 2011).* Tato smlouva je uzavřena dnem, kdy rozhodnutí příslušného krajského úřadu o udělení souhlasu s uzavřením této smlouvy nabude právní moci.

Čl. V
Společná ustanovení

(1) Smluvní strany zveřejní veřejnoprávní smlouvu bezodkladně po jejím uzavření na úředních deskách svých obecních úřadů nejméně po dobu 15 dní.

(2) Po dobu platnosti této smlouvy vyvěsí smluvní strany na úředních deskách svých obecních úřadů informaci o uzavření této smlouvy a jejím předmětu.

(3) Tato smlouva se vyhotovuje ve třech stejnopisech, přičemž jeden stejnopis obdrží **obec A**, jeden stejnopis obdrží **obec B** a jeden stejnopis veřejnoprávní smlouvy s přílohami obdrží příslušný krajský úřad spolu se žádostí o souhlas s uzavřením veřejnoprávní smlouvy.

(4) Přílohu k této smlouvě tvoří usnesení rady (zastupitelstva) **obce A** a usnesení rady (zastupitelstva) **obce B** o souhlasu s uzavřením této smlouvy a pravomocné rozhodnutí příslušného krajského úřadu
o udělení souhlasu k uzavření smlouvy.

(5) Tato smlouva může být měněna pouze písemnými dodatky, které podléhají schválení smluvních stran a souhlasu příslušného krajského úřadu.

(6) Smlouvu lze předčasně ukončit pouze písemně dohodou stran, nebo výpovědí s výpovědní lhůtou 2 měsíce. Lhůta začíná běžet prvním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž byla výpověď doručena druhé straně.

V .... dne..... 2010

....

starosta obce A starosta obce B